

Кабирӣ байни ташайюъ ва аҳли суннат фарқе намебинад
Андешаҳои Кабирӣ дар робита ба равияи шиа ғалат ва тафаккурсоз аст. Он андешаҳо касро намегузорад, ки хомӯш истад. Бояд қайд намуд, ки дар баланд рафтани нақши «омили исломӣ» ва хусусияти глобалӣ касб кардани раванди сиёсисозии ислом дар охири садаи 20 ва ибтидои садаи 21 таъсири «Инқилоби исломӣ»-и Эрон хеле калон аст. Инқилоби мазкур дар ЉИЭ-и муосир нуқуматеро ба сари қудрат овард, ки асоси идеологии онро таълимоти фирқаи шиа доир ба имомат ва хилофат ташкил медиҳад. Азбаски дини ислом аз ибтидо чун раванди динӣ – сиёсӣ дар байни аъроб зуъур карда буд, минбаъд низ дар тамоми даврони таърихии мавҷудияташ натавонист аз ихтилофу низоъҳои дохилимазҳабӣ, ки аслан хусусияти сиёсӣ доштанд, дар канор монад. Ин низоъҳои дохилӣ махсусан дар байни ду равияи асосии он – суннӣ ва шиа ҷамъа дар шаклиҳои гуногун зуъур ёфтааст ва имрӯз низ яке аз мушкилоти ҷомеаи мусулмонон ба ҷисоб меравад. Масъалаи асосие, ки дар асоси ихтилоф ва низоъи ин ду равияи исломӣ қарор гирифтааст, масъалаи имомат ва хилофат мебошад, ки баъди реълати пайғамбарӣ ислом ба вуҷуд омад. Асли масъала он буд, ки баъди пайғамбар кӣ бояд ҷойнишини ӯ ва роғбари сиёсӣ динии уммати исломӣ бошад. Сабаб дар он буд, ки доир ба ин масъала дар Қуръону Суннат ягон таъиноти мушаххас вуҷуд надорад ва пайғамбар низ пеш аз марғаш касеро ба таври ошкорову равшан ба ҷои худ ҷойнишин таъин накардааст. Ихтилофҳои сиёсӣ дар атрофи масъалаи ҷойнишини пайғамбар (халиф) дар замони хилофати халифа Усмон ба зиддияти шадиди сиёсӣ табдил ёфта, дар замони хилофати Уммавиён ба ҷадди ниёии худ расид ва ин зиддиятҳои сиёсӣ ба ихтилофу зиддиятҳои динӣ – ақидавӣ табдил ёфтанд. Ниёоят, мусулмонон ба се равия ё фирқа: Ҳаворилъ, суннӣ ва шиа тақсим шуданд, ки ӯар қадоме назари динӣ – ақидавии худро доир ба имомат ва хилофат доштанд.

Имрӯз Кабирӣ аз равияи шиа ӯарф мезанад, маълум мегардад, ки хољағони худро «парастиш» дораду аз паси ниқоби ислом истода баромад менамояд. Тавре ишора намудем, таълимоти равияи шиа дар ЉИЭ асоси идеология гаштааст. Аз таърих хуб медонем, ки ТЭТ наъзат, ки ташкилашро Эрон роғандозӣ намуда буд, ба ӯамаи амалҳои ғайринсонии худ нисбат ба мардуми тоҷик чашм пӯшида боз бо фитнаҳои худ кӯшиш мекунад, ки нуқумати Љумӯурии Тоҷикистонро барои манъ кардани фаъолияти Ҳизби наъзати исломии террористӣ, ки нуқумати ЉИЭ падархонаш мебошад, гунаҳгор карда, амру суботро дар Тоҷикистон вайрон созад.

Барои равшан намудани ин масъала рӯ меорем ба чанде аз сарчашмаҳои динӣ-таърихӣ. Чи гунае ки ба мову шумо маълум аст баромади Кабирӣ бо Ровӣ оди масалаи Шиа ва сунъи Воҳид Абдуллозода саволҳо ироға карда мешуд ва охирон ба саволҳои ҷавоб дода, фикру ақидаҳои худашро баён медошт ва қайд намуд, ки байни аҳли ташайюъ ва аҳли суннат ягон фарқияте намебинад ва ба гузаштаи замон, назари баъзе аз афроди дар “Ҳизби наҳзати ислом” буда, нисбати Эрон аллалхусус шиаҳо дигаргун шудааст. Бо чунин назари худ М.Кабирӣ иқрор мешавад, ки ӯ мазҳаби шиъаро қабул карда, бо хотири маблағи пулӣ мазҳаби аҷдоии худро фурӯхтааст. Ва албатта дигар аъзоёни ТЭТ “Ҳизби наҳзати ислом”-ро низ ҳамчун роғбар ба шиапарастӣ даъват карда, баъзе онҳоро низ шиапараст намудааст. Нафароне, ки шиапарасиро қабул накардаанд, аз сафи ҳизб ронда шуда, ё худ онро тарк кардаанд. Ин бори дигар нишон медиҳад, ки М.Кабирӣ аз ҷониби Эрон дастгирӣ ва балағгузори гардида, мақсади ниҳии онҳо ин шиапраст намудани миллати тоҷик аст. Маҳз бо ҳамин сабабҳо назари қисме аз аъзоёни ТЭТ “Ҳизби наҳзати ислом” нисбат ба Эрон дигаргун шуда, аз ҳизб даст кашидаанд. Фарқияти ақидаи аҳли суннат ва ҷамоат ба хусуси мазҳаби ҳанафӣ аз ақидаи шиа.

Кай фирқаи шиа пайдо шуд?

Фирқаи шиа замоне ба вуҷуд омад, ки Абдуллоҳ ибни Сабои яҳудӣ зоҳиран даъвои ислом намуд даъвои муҳаббати аҳли байт (яъне хешовандони Муҳаммад (а)) ва дар ҳаққи Алӣ (р) зиёдравӣ намуд ва даъво намуд барои вай васияти бар хилофатро сипас мартабаи вайро ба мартабаи улӯҳият бардошт.

Барои чӣ шиаро роғизи меноманд?

Барои он Роғизи номидашудаанд, ки онҳо назди Зайд ибни Алӣ ибни Ҳусайн (р) омада гуфтанд: Аз Абӯбакру Умар безорикун то, ки то бо ту бошем! Пас гуфт: Ҳардуяшон саҳобағони бобои ман ҳастанд, балки ман онҳоро дӯст медорам. Гуфтанд: Ин ҳангом тӯро тарк мекунем,

пас рофизи номида шуданд.

Шиаҳо ба чанд гурӯҳ тақсим мешаванд?

Шаҳристонӣ мегӯяд: шиаҳо ба панҷ қисм тақсим мешаванд: 1 Кайсония, 2 Зайдия, 3 Имомия, 4 Ғолия, 5 Исмоилия ва инчунин гурӯҳҳои зиёди дигари шиа низ мавҷуд аст. Фарқи ақидаи шиаҳо ва ақидаи Имоми Аъзам дар сифоти Аллоҳ. Шиаҳо ба ин ақида ҳастанд, ки Худованд сифат надорад, қуръон махлуқ аст ва чунин дидори Худовандро дар рӯзи қиёмат инкор мекунанд. Аҳли суннат ва ҷамоат ба ин ақида ҳаст, ки Худованд ба сифатҳои зотӣ ва феълиаш, ҳамеша буд ва мебошад. Сифатҳои зотии Худованд ба монанди ҳаёт, қудрат, илм, калом, шунавоӣ, биной, ирода (хоҳиш) ва офариниш (таквин) мебошад. Аммо сифатҳои феълии Худованд халқ кардан, ризқ додан, иншоъ, ибдоъ, сунъ ва дигар сифатҳои феълии мебошад.

Қуръон каломи Худованд буда махлуқ нест. Худовандро дар рӯзи қиёмат дида мешавад, бе ихота ва бе кайфият. Худованд дар сураи қиёмат ояти 22-23 мефармояд: “Як порра чеҳраҳо он рӯз тоза бошанд, Ба сӯи Парвардигори худ назаркунада бошанд”.

Дар Саҳеҳи Бухорӣ ва Муслим аз ҳадиси Ҷарир ибни Абдӯллоҳи Баҷалӣ (р) омадааст, ки гуфт: “Бо ҳамроҳии Пайёмбар (с) нишаста будем, пас ба сӯи моҳ дар шаби чаҳордаҳум карда, гуфт:

Албатта шумо Парвардигоратонро ошкоро мебинед, ҳамчуноне, ки ин моҳро мебинед, дар дидани он бо ҳам намепаивандед”. Ақидаи шиаҳо ва аҳли суннат дар шаъни ёрони Паёмбар (с). Шиаҳо ақида доранд, ки тамоми саҳобагон ба ғайр аз се нафар Миқдод ибни асвад, Абузари Ғифорӣ ва Салмони Форсӣ баъд аз вафоти Паёмбар (с) муртад шуданд. Инчунин ҳазрати Оиша (р) тӯҳмати ба зино мекунанд. Дар рӯзи ошуре саге оварда онро Умар меноманд, сипас онро бо асо зада то мурданаш сангсор мекунанд. Баъдан бузғолаеро оварда онро Оиша меноманд, сипас муйҳояшро мекананд ва бо наълҳо то мурданаш мезананд. Ба ақидаи Имоми аъзам афзалтарини башар баъд Паёмбарон Абӯбакри Сидиқ (р), баъд аз он Умари Форӯқ (р), баъд аз он Усмони Зиннурин (р) ва баъд аз он Алӣ мебошад. Тамоми саҳобагони Паёмбар (с)-ро ба неки ёд мекунем ва ба покии ҳазрати Оиша бовари дорем, ки Худованд дар Сураи Нур ба покии Ҳазраи Оиша оятҳои фаровоне нозил кардааст.

Айидаҳои шиаҳо дар никоҳи мутъа ва фазилати он. Никоҳи мутъа дар назди шиаҳо раво буда фазилати бисёр дорад. Дар китоби (Минҳочус-с-содиқин)-и Фатҳуллои Кошонӣ аз Содиқ ривоят омадааст, ки гуфт: Мутъа ҷузъе аз дини мо ва аҷодии мост. Ҳар кас ба ин амал кунанд бадини мо амал кардааст ва ҳар кас онро напазирад дини моро напазируфта ва пайрави дини дигар шудааст. Ва фарзанде, ки аз никоҳи мутъа ба дунё ояд аз фарзанде, ки никоҳи доими меояд бҳтару бофазлтар аст. Ва мункири мутъа муртад ва кофир аст. Никоҳи мутъа он аст, ки фалон занро барои чанд моҳе ё чанд рӯзе ё чанд соате ба никоҳи марде медароранд.

Тибқи мазҳаби ҳанафӣ ин гуна никоҳ нодуруст буда, аз зино ҳеч фарқияте надорад. Ҷои тазакур аст, ки Қонуни оилаи Ҷумҳурии Тоҷикистон низ ҳеч гоҳ тарафдори он нест, ки оилае ки обод шудааст, пас аз мӯҳлати муайяне вайрон гардад, зеро хонавайронии ҷавонон ба манфиати ҷомеа, миллат ва кишвар нахоҳад буд. Ҳазрати Умар (р) гуфтаанд, ки ҳар кӣ никоҳи муваққат (яъне мутъа) кунад онро сангсор мекунам. Аз таълилии боло бар меояд, ки никоҳи муваққатӣ бар хилофи рукунҳои исломӣ ва таълимоти мазҳаби ғанафӣ буда, аз доираи ахлоқ ва маърифати инсонӣ дур аст. Имрӯз ӯам аз рӯйи таълимоти динӣ ва ҷабули қонунҳои амалкунанда масъалаи мазкур маъқум гаштааст. Қонуни оила ва кодексҳои амалкунанда лъонибдори оилаи солим ва бунёди муъити хуби хонаводагӣ аст. Бояд қайд намуд, ки донишмандони таърихи ислом ва рукунҳои он, ӯизбу ӯаракатҳои динӣ ва масъалаҳои вобаста ба онҳо барои инсонии солимфикру ҳештаншинос муъим аст. Зеро надонишмандони ин масъалаҳо аз надоштани дониш гувоҳӣ медиҳад. Ба қавли донишманди рус М. С. Андреев: «Мову шумо вазифадор ӯаастем, ки таърих, маданият ва расму одатҳои халқро омӯзем. Агар одам халқии худро наз нашиносад, ба вай нағз хизмат карда наметавонад».